

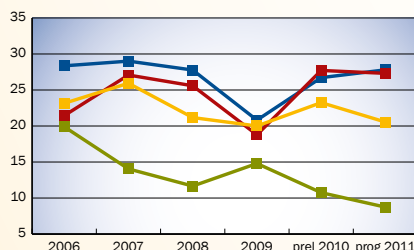
Nytt år med nya möjligheter

Årets sista kvartalsrapport summerar förra året och spår utvecklingen 2011. Under 2010 förbättrades prognoserna för växtodlingsföretaget medan framför allt grisföretagarna fick det sämre.

Främst var det förra sommarens utveckling på spannmålsmarknaden som förändrade prognoserna. Det gav växtodlingsföretaget bättre intäkter medan det ökade foderkostnaderna för animalieproducenterna. Avräkningspriserna för mjölk och nötkött ökade men inte för gris. Under året skrev vi upp resultatet för växtodlingsföretaget med 7-8 procentenheter samtidigt som grisföretaget sjönk 5 procentenheter.

Det visar med all tydlighet att lantbruket är på en rörlig marknad. Lantbruksföretagarna måste ständigt korrigera för förändringar i omvärlden. Inför 2011 räknar vi med utveckling enligt nedanstående diagram. I stort väntas oförändrad lönsamhet för växtod-

Driftsresultat -finansnetto/oms

lings- och mjölkföretaget medan den försvagas för nötkötts- samt grisföretagen beroende på ökade kostnader som inte täcks tillräckligt av ökade intäkter. Vi räknar med de största kostnadsökningarna för gödselmedel, foder och drivmedel.

Allmänna ekonomiska utvecklingens betydelse i form av växelkurs och ränteutveckling kommer att ha inverkan på lantbrukets lönsamhet. Mycket pekar på att kronan kommer att stärkas ytterligare under året, vilket leder till att priserna dämpas på importvaror som drivmedel och proteinfoder. Samtidigt blir svenska produkter dyrare på världsmarknaden. Växelkursen har direkt effekt på EU-ersättningarna. Står kronan jämfört med euron medför det mindre i gårdsstöd i höst. Rantornas utveckling kommer att ha stor betydelse, speciellt i mjölk- och grisföretagen som är de tyngst skuldsatta. En ökning av räntan motsvarande 1 procentenhet minskar driftresultatet minus finansnetto med 1,5-2 procentenheter.

Med 2010 i färskt minne och med en rad osäkra faktorer inför 2011 blir det än viktigare att som företagare skaffa sig vägar för bättre omvärldsbevakning och beslutsunderlag. I företaget måste man reagera på omvärldshändelser och revidera ståndpunkter.

Med 2010 i färskt minne och med en rad osäkra faktorer inför 2011 blir det än viktigare att som företagare skaffa sig vägar för bättre omvärldsbevakning och beslutsunderlag. I företaget måste man reagera på omvärldshändelser och revidera ståndpunkter.

Långsiktig lönsamhet

I vårt arbete med lantbrukets lönsamhet försöker vi finna nivån för långsiktig lönsamhet inom växtodlings- samt mjölkföretaget. Analys av materialet i vårt datalager ger att driftsresultat minus finansnetto i förhållande till omsättningen bör vara minst 33 procent för växtodlingsföretaget och 36 procent för mjölkföretaget.

Som synes i tabellen får inte medelföretaget långsiktig lönsamhet. Med alla andra faktorer oförändrade skulle det jämfört med 3-årsmedel krävas 17 procent högre intäkter för växtodlingsprodukterna i växtodlingsföretaget samt 30 procent högre mjölkintäkt i mjölkföretaget.

I bästa gruppen ger preliminärt enskilda året 2010 full ersättning för växtodlingsföretagen. För de bästa mjölkföretagen kan full ersättning ges för arbete och återinvesteringar. De får dock sänka kravet på ränta på egna kapital till trefjärdedelar av full ersättning.

Det finns alltså möjligheter att nå god lönsamhet inom lantbruket, även om det är långt kvar innan medelföretaget når dit. För att kollektivet ska klara steget behövs förändrat angreppssätt. De intäktsökningar som krävs för framför allt gris- och nötköttsföretagen förutsätter att lantbruket tar åtskilliga steg i värdekedjan för att höja priset. Då krävs det troligen att man kan erbjuda något mer. Det kan vara kvalitet, upplevelse, hälsoprofil, klimateffekt, bekvämlighet eller något annat. Lantbruket måste vara delaktigt där för att också få del av merbetaltningen. Det värdebyggande arbetet som inleds med "livsmedelsstrategin" och "Nya mat landet" är möjliga vägar.

Nyckeltalet (Driftsresultat - finansnetto)/omsättning ska räcka till

- Framtida investeringar (avskrivningar)
- Uttag av egen lön
- Skatter
- Ränta på eget kapital
- Vinst

Kvartal 4 visar

- Fortsatt höga spannmålspriser
- Stabil efterfrågan på mjölk på världsmarknaden
- God och stabil efterfrågan på griskött men låga priser relativt det svenska kostnadsläget

Tendenser 2010

- Ökande andel importerat gris- och nötkött på grund av den starka kronkursen
- Stabil ekonomi i Sverige jämfört övriga EU

Potential

- För tillfället mycket bra möjlighet att säkra bra priser skörd 2011
- Stärkt kronkurs ger både hot och möjligheter

Åtgärder

- Planera din slakt av nötkreatur för kommande år
- Ha bättre omvärldsbevakning
- Valutasäkra EU-ersättningarna vid en nivå som du känner dig nöjd med

Grisköttsföretaget

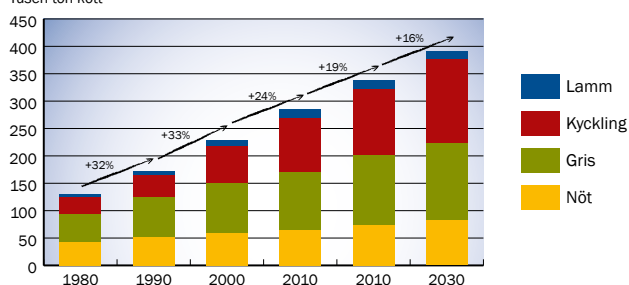
Krisstämning bland Europas grisbönder. Nu börjar man på allvar känna av att stigande foderkostnader inte har kompensats av högre avräkningspriser.

EU-kommissionen är än så länge avvaktande till att gå in med hjälp-paket liknande det som gjordes för mjölkbönderna 2009. Först vill man vänta och se hur utvecklingen blir. Videncentret for Landbrug i Danmark visar i en ny rapport att sambandet mellan högre spannmålspriser och högre grispriser inte finns längre. Det som styr priset är utbud och efterfrågan. Efterfrågan på griskött är väldigt god såväl inom EU som utanför EU både på lång och på kort sikt.

På lång sikt: USDA (amerikanska jordbruksdepartementet) prognostiserar att konsumtionen av kött kommer att ha ökat med 40 procent inom närmsta tjugoförårsperioden.

Global meat market 1980-2010-2030

Tusen ton kött

På kort sikt: Den kinesiska grisproduktionen, som motsvarar hälften av världens grisproduktion, kommer att öka med 2 procent närmaste året. Den kinesiska konsumtionen förväntas öka ännu mer, vilket kan påverka hela världsmarknaden nästa år.

Inom EU förväntas utbudet av griskött att öka under första halvåret 2011, med undantag av Danmark där grisräkningen indikerar en produktionsminskning 2011. Det ökade utbudet från framförallt Tyskland i kombination med den starka kronan ökar importtrycket mot Sverige. Först under andra halvåret 2011 och in på 2012 kan man förvänta sig den omtalade produktionsminskningen inom EU, som en följd av de ökade djurskyddskraven i och med EU-direktivet 2013.

Nötköttsföretaget

Kalvpriserna har minskat något och ligger på en nivå som är lägre än priset vid samma tidpunkt förra året.

Den svenska konoterigen har legat stabilt under hela 2010 med några mindre höjningar och sänkningar under året. Det danska kopriset har ökat under fjärde kvartalet och ligger nu i samma nivå som det svenska. Under sista delen av 2010 låg svenska ungtjursnoteringen ett par kronor lägre än den danska prisnivån. Till skillnad mot de danska priserna som fluktuerat både uppåt och nedåt under 2010 så har de svenska ungtjurspriserna legat i princip på samma nivå under hela 2010.

Under 2011 är det extra viktigt att var noggrann med slaktplanering och anmälan. Med stor sannolikhet blir det en större slakt under senare delen av 2011 än vad vi har sett under tidigare år. Slakterierna har förmodligen liten möjlighet och ingen skyldighet att öka sin kapacitet under slutet av året för att alla som vill ska kunna få sina djur slaktade. Inte heller kan vi förvänta oss några höga avräkningspriser under sådana omständigheter och det drabbar ju samtliga nötköttsproducenter och inte bara handjursproducenter.

Färre smågrisar

I Sverige visar prognosen på sjunkande semindosförsäljning. Det besvärliga smågrisöverskottet kommer snart att övergå i smågris-brist. Efterfrågan på svenska grisar från slakterierna är fortsatt god, främst tack vare ett minskat utbud. Vi har en god efterfrågan på griskött, som till allt större del fylls av importerat kött, och en minskande svensk produktion på grund av högre produktionskostnader (framförallt foder). God efterfrågan finns, hur når man ett bättre prisläge?

Genom:

- produktutveckling och diversifiering. Se på kycklingbranschens utveckling från hel kyckling till detaljer som filé, drumsticks, innerfilé mm;
- att få till stånd en ursprungsmärkning på charkprodukter i butik så att konsumenten får en rimlig chans att avgöra varans ursprung
- att lyfta volymer från charkindustrin till andra marknader, till exempel den offentliga upphandlingen
- att hitta unika mervärden, vilka konsumenten efterfrågar och är beredd att merbetala för, men som inte "kostar skjortan" för producenten att ta fram

Prognos 2011

Lönsamheten i grisföretaget kommer fortsatt vara ansträngd. Med högre kostnader för foder, gödning och drivmedel förväntas totala kostnaderna stiga med fyra procent och intäkterna med drygt två procent. Det är frågan om förändringarna på europamarknaden medger möjlighet till nödvändiga prishöjningar för kompensera detta samt skapa utrymme för återhämtning. Signalerna nu visar inte på några ökningsförrän sent under 2011. Vi räknar därför med försvagad lönsamhet under 2011.

Att tänka på:

- Vilken marknad vill jag producera för?
- Vad kan jag göra för att anpassa min produktion för den marknaden?

Slaktgrispris kr/kg

Driftsresultat kr/sugga

Prognos 2011

Lönsamheten framöver är mycket osäker för nötköttsföretaget. Utvecklingen av köttpriset och effekten av avvecklingen av handjursbidraget gör det ovisst. Stigande foderkostnader och höga priser på kalvar medför att totala kostnaderna stiger. Omsättningen förväntas vara oförändrad. Det gör att resultatet sjunker.

Att tänka på:

- Jobba aktivt med dina foderkostnader. Utnyttja dina förutsättningar till att hitta det absolut billigaste fodret du kan. Producera billigast möjliga grovfoder och försök hitta biprodukter att komplettera din foderstat med.

Nötköttspris

Driftsresultat

Växtodlingsföretaget

Det fjärde kvartalet kännetecknas av en fortsatt stark spannmålsmarknad. IGC:s rapport från januari ger bilden av en orolig spannmålsmarknad, trots små förändringar i förväntade skördar och efterfrågan.

Det extrema vädret på södra halvklotet skapar oro för om vete kommer att hålla kvarnkvalité. Detta gäller inte minst översvämningar i östra Australien. Enligt Jordbruksdepartementet i USA så minskar den förväntade skörden men ändå beräknas en högre total veteskörd i Australien för 2011 än förra året. Totalt ökas de förväntade globala vetelagren med 1,3 miljoner ton sedan förra prognosen. De utgående lagren beräknas vara cirka 20 miljoner ton lägre än utgången av skördeåret 09/10.

Höstvetearealen i USA uppskattas öka med 10 procent jämfört med 2010 men 5 procent lägre än 2009. Under november 2010 klassades 47 procent av höstvetet som bra eller i utmärkt kondition, jämfört med 67 procent föregående år.

Brist på oljevaxter

Det torra vädret som drabbat Argentina har inneburit en kraftig uppgång av sojapriserna. En viss avmattning har dock skett under inledningen av 2011 med anledning av gynnsammare väderbetingelser. Fortsatt ökande sojapris kan medföra att lantbrukarna i USA kommer att välja soja som vårgroda på bekostnad av majs. Även rapspriset befinner sig i en uppåtgående trend med prisnivåer i paritet med rekordåret 2008. Det är framför allt efterfrågan på livsmedelsolja som driver priserna med en kraftigt ökad efterfrågan i Kina som viktig faktor. Världslagren av oljevaxter tycks bli de minsta sedan 70-talet, under 7 procent av konsumtionen.

Högre priser på både protein – och energigrödor påverkar i synnerhet animalieproducenter. Begränsade möjligheter att ersätta foderråvaror med billigare alternativ samt låg andel egenproducerad spannmål kommer att innebära betydligt högre foderkostnader för många animalieproducenter.

Goda utsikter

Den rådande marknadssituationen innebär att utsikterna för skördeåret 2011 ser goda ut. Redan idag går det att prissäkra delar av nästkommande skörd till historiskt sett mycket attraktiva nivåer.

När marknaden uppvisar en stigande pristrend är det lätt att luta sig tillbaka och bli en passiv spelare på marknaden. Gör därför inte om samma misstag som 2009. Genom en god kännedom om företags produktionskostnader går det att fokusera på marginalerna och underlätta strategiskt viktiga försäljningsbeslut.

Prognos 2011

Utifrån stigande spannmålspriser kommer omsättningen att öka. Insatsvarorna kommer dock också att öka och då främst drivmedel och gödselmedel. Med stigande räntor och lägre gårdstöd ger det ungefär samma resultat som 2010.

Mjölkföretaget

En marknad i balans tyder på goda ekonomiska förutsättningar för 2011. Vid Fonterra's auktion i januari steg priset med 7,1 procent.

Världsmarknadpriserna för mejeriprodukter har stigit. Nya Zeeländska Fonterra höjer sin prognos för mjölkpriset 2010/2011 och en måttlig produktionsökning globalt och en stabil efterfrågan gör att marknaden är i balans. Just nu ökar mjölkproduktionen i EU, USA och delar av Sydamerika men troligtvis är det Asien som under 2011-2020 kommer att stå för större delen av ökningen av världens mjölkproduktion. Enligt holländska Rabobank finns risk för begränsad tillgång av mjölk i vissa områden i världen beroende på extrema väderförhållanden som gett höga foderkostnader.

Produktionskostnaderna mellan länderna närmar sig varandra

Enligt Sarah Patterson, Fonterra, har avreglering och globalisering av mjölkmarknaden förstärkt två fundamentala marknadseffekter. Att prisernas rörlighet ökar samt att länders produktionskostnad för mjölk närmar sig varandra i takt med att mjölkproduktion etableras eller avvecklas utifrån regioners produktionsförutsättningar. Ur sitt Nya Zeeländska perspektiv anser hon att det är viktigt att den framtida jordbrukspolitiken inte stör mejerimarknadens drivkrafter. Den ökade risk som varierade priser medför, menar hon kan säkras genom handel med terminer med mjölk som underliggande råvara.

Kor är miljöeffektiva

En effektiv mjölkproduktion är den minst klimatpåverkande modellen visar en rapport från FAO. Färre djur krävs för att producera samma mängd mjölk vilket minskar utsläppen av växthusgaser. Kombinationen mjölkkor och vidare uppfödning av kalvarna till kött är speciellt effektiv ur klimatsynpunkt. Om man ser till mjölkens näringsinnehåll i förhållande till dess klimatpåverkan är den synnerligen effektiv vilket är viktigt med hänsyn till det globala behovet av mat.

Foderpriserna har stigit under den andra hälften av 2010. Det är främst energin som har blivit dyrare genom ett högt spannmålspris. På kort sikt tjänar gårdar med egen spannmål som produceras effektivt på detta. Effekten avklingar om inte avräkningspriserna på mjölk höjs. I det läget kan det bli intressantare att sälja spannmålen än att förädla den via mjölkproduktionen.

Prognos 2011

Mjölkpriset förväntas att stabiliseras under 2011. Ett något bättre världsmarknadpris motverkas av en förväntad stärkt krona som dämpar genomslaget för exportberoende mejerier. Med mjölkpris på dagens nivå och trots ökande totala kostnader på nära 6 procent så beräknas resultatet förbättras. Det förutsätter att mjölkpriset blir minst 25 öre per kilo bättre i medelpris jämfört med 2010. Finns dock risk att ökat mjölkpris kan vara kostnadsdrivande med fortsatt lönsamhetspress som följd.

Att tänka på:

- **Nyttja god prisutveckling till att amortera för att grunda för framtida prissvängningar**
- **Se över lån och räntesatser, möjlighet finns att förhandla!**

Spannmålspris kr/kg

Driftsresultat kr/ha

Mjölkpris kr/kg

Driftsresultat/ko

Intervju med Maria Forshufvud, VD för Svenskt Kött

Att öka konsumtionen av svenskt kött och att inspirera och informera om det goda svenska köttet är Svenskt Kött's uppdrag och syfte.

Maria Forshufvud är ny VD för branschorganisationen Svensk Kött sedan den 1 oktober 2010. Svenskt Kött AB, som tidigare hette Svensk Köttinformation, har samtidigt fått en ny ägarstruktur och tredubblad budget då LRF gått in som ny aktör i bolaget. LRF har en ägarandel på 27 procent och övriga ägare är Scan, KLS Ugglarps, Köttbranschens Riksförbund samt intresseorganisationerna för gris- nö- och lammkött.

Svenskt kött i svensk upphandling

En viktig del i strategin för att klara uppdraget är att sprida kunskap om svenskt kött. Det gör man genom att utveckla hemsidan så att där finns samlad information och faktakunskap för alla intresserade om svensk köttproduktion och svenska kött råvaror. Man erbjuder även de fyra handelskedjorna handledarledd

utbildning i köttkunskap för målgruppen medarbetare i butik. Denna utbildningssatsning ska pågå under tre år. Utbildningen är till viss del kedjeanpassad och första kursdagen är planerad till mars i år och intresset är stort från kedjorna.

En viktig fråga för Svenskt Kött är den offentliga upphandlingen och att på olika sätt påverka utvecklingen för mer svenskt kött i de offentliga måltiderna. Det handlar om att engagera sig i enskilda fall, utveckla nya nätverk med aktörerna, handel och grossister, och att lyfta fram goda exempel.

Grundcertifieringen av de svenska grisgårdarna, som har debatterats flitigt senaste året, ser Maria Forshufvud som något värdefullt. För första gången får svensk grisproduktion ett kvitto från en oberoende part på att man följer svensk djurskyddslagstiftnings högt ställda krav. Problemet tidigare har varit att vi är duktiga på att prata om hur duktiga vi är, men vi har inte haft något konkret att visa för

till exempel inköpare. Grundcertifieringen paketerar Svenskt Kött i ett lättillgängligt dokument som beskriver vad certifieringen innebär.

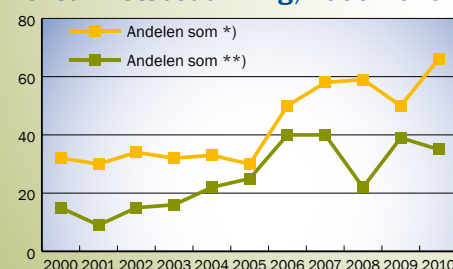
VM klass på svensk gris

En viktig mission för Svenskt Kött är att skapa stolthet inom den svenska köttbranschen. Ett konkret uttryck att man tillsammans med Gastronomi Sverige ansöker om att få svenskt griskött som tävlingsråvara i den prestigefyllda mattävlingen Bocuse d'Or (kock-VM) år 2013. Det är de svenska stjärnkockarna som initierat ansökan då de tycker att svenskt griskött håller en hög och jämn kvalitet och gärna vill se det i ett internationellt matlagningssammanhang. I anslutning till årets kock-VM genomförs en stor matmässa, SIRHA i Lyon. Där kommer Svenskt Kött att finnas på plats i Exportrådets monter och tillsammans med bland annat Matlandet Sverige göra PR för Sverige och det svenska köttet.

Skogsföretaget

Andelen skogsägare som är tillfreds med lönsamheten i skogsbruket är hela 66 procent, detta enligt Skogsbarometern 2010 som ges ut av LRF Konsult och Swedbank. Skogsbarometern visade även att skogsägarna är fortsatt positiva till prisutvecklingen på virkesmarknaden. 60 procent tror

Skogsägarnas lönsamhetsbedömning, 2000-2010

*) Andel som anser att lönsamheten är tillfredsställande eller mycket god

**) Andel som anser lönsamheten blir bättre de närmaste tre åren än idag

att priserna på timmer och massa kommer att stiga under det närmsta året. Under de senaste åren har priserna på skogsfastigheter stigit kraftigt. Trots detta tror 72 procent av skogsägarna på fortsatt stigande fastighetspriser. Den prognosen stämmer bra överens med LRF Konsults prisstatistik som visar att skogsmarkspriserna stigit 8 procent 2010 till 395 kr/m³sk.

Cirka 70 procent av fastighetsköpen görs av befintliga skogsägare. Deras förväntningar på fastighetspriset spelar därför stor roll för prisutvecklingen framöver.

Massavedspris

Timmerpris

Vad kan du själv göra för att påverka lokal upphandling?

Undersök behovet på din lokala marknad

- Räkna på hur mycket som behövs av "dina" produkter/tjänster
- Kontakta andra företagare i närheten, kan ni komplettera varandra?
- Det finns god hjälp att få för att tolka paragrafer och att skriva bra avtal.
- Räkna noga om det verkligen är en god affär för dig att sälja produkter/tjänster via dessa kanaler.

Om du bestämmer dig för att du inte vill ge dig in i upphandlingsprocessen men ändå vill påverka din lokala situation – kontakta och försök påverka lokala politiker och tjänstemän.

Vill du veta mer:

www.msr.se eller www.lrf.se